

KARANLIK KONAK'TA NE VAR?

M. ÂKIL

NOTLANDIRARAK HAZIRLAYAN
BANU ÖZTÜRK

YAYIN NU: 1539

EDEBÎ ESERLER: 800

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-949-0

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2013, Labirent Yayınları

2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Proje Editörleri: Seval Şahin, Banu Öztürk,
Didem Ardalı Büyükarman

Tashih: Zeynep Arpacı

Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ.SAN.VE.TİC.A.Ş
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk. Güven İş
Merkezi No:6/13, Bağcılar / İstanbul
Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE POLİSİYE DİZİSİ

Geçmişten Günümüze Polisiye dizisi, yayına hazırlanırken ilk göz önünde bulundurulan unsur imla birliğinin sağlanması oldu. Bunun için şu yöntemi izledik:

- 1- Günümüzde kullanılan icat, marifet vb. gibi kelimeler bugünün imlasiyla yazılmıştır.
- 2- Arapça filhakika, maalmemnuniye gibi zarflar bitişik olarak yazılmış, mümkün olduğu kadar uzatma ve inceltme işaretlerinden kaçınılmıştır.
- 3- Ayın ve hemze işaretleri kelimelerin anlamı değişmediği sürece, âdem, adem gibi, kullanılmamıştır.
- 4- Farsça terkiplerde orijinal imla, aşk-ı memnû gibi, dikkate alınmıştır.
- 5- Eser, bir edebî metin olduğu için sadeleştirme yapılmamış, günümüz okurunun anlayabilmesi için bugün kullanılmayan ifadelerin karşılığı dipnot olarak verilmiştir. Ayrıca bugün kullanılmayan ya da az kullanılan kelimeler, kavramlar, isimler dipnotta açıklanmıştır.
- 6- Baskı hatasından kaynaklandığı düşünülen yerlerde metin tamerine gidilmiştir.
- 7- Noktalama işaretlerine mümkün mertebe müdahale edilmemiştir.
- 8- Metinde yer alan yabancı kelimelerin anlamı sayfa sonunda dipnotlarla verilmiştir.

Bu dizinin tekrar yayınlanması konusunda bizi teşvik eden ve tarihin sayfalarında kaybolmuş bu eserleri okuyucuyla buluşturma hevesimizi paylaşan Ötüken Neşriyat'a teşekkür ederiz. Umarız siz okurlar da bu hevesimize ortak olur, polisiyenin muammalı sayfalarında bize eşlik edersiniz.

Seval Şahin
Banu Öztürk
Didem Ardalı Büyükarman

KARANLIK KONAK'TA NE VAR? ÜZERİNE

Türk edebiyatında polisiyenin tarihçesi 1880'li yıllara dayanmakla birlikte, polisiye okurunun 1908 senesinden sonra ağırlıklı olarak yayımlanmaya başlayan polisiye serileriyle oluşmaya başladığını söylemek mümkündür. *Türklerin Sherlock Holmes'ü Amanvermez Avni, Fakabasmaz Zihni, Şeytan Hadiye, Tilki Leman, Kara Hüseyin, Yıldırım Cemal, Pire Necmi, Çekirge Zehra, Cingöz Recai* bu dönemde yayımlanan polisiye serilerinden bazılarıdır. Aynı yıllarda bu seri polisiyelerin yanında, tek kitaptan oluşan polisiyeler de okurla buluşur. 1928 yılında Kanaat Kütüphanesi tarafından yayımlanan M. Âkil Koyuncu'nun *Karanlık Konak'ta Ne Var?* adlı eseri bunlardan biridir.

Romanın kahramanı İrfan Sacit bir gazetecidir. Cemiyet-i umûmiye-i belediye salonunda haber yapmak üzere katıldığı bir toplantıda, dinleyenleri hayrete düşüren bir olayla hikâye başlar. Halim selim bir kişi olarak tanınan belediye azalarından Gıyasettin Halim Bey kürsüye çıkar ve kürsüde yumruklar atarak, kendisinden beklenmeyecek sözler söyledikten sonra düşüp bayılır. Kendine geldikten sonra söylediği “Beni affedin arkadaşlarım, beni affedin. O ben değildim. Anladınız mı? Ben değildim o sözleri söyleyen, oydu,” sözleri ise dinleyicileri daha da şaşırır. Gıyasettin Halim Bey'in bir süre sonra esrarengiz ölümü, İrfan Sacit'in toplantı salonunda görüp sonradan tanıştığı Belkis Süreyya adındaki kadınla arasında gelişen garip ilişki, kamuoyunu “Müntakim Hayalet” tarafından öldürüldüğü söylentileriyle tedirgin eden kesik başlı cesetlerin bulunması, İrfan Sacit ve Savcı Ruşen Bey'in cinayetlerin araştırılması sırasında karşı karşıya gelmeleri gibi olaylarla hikâye gelişir. İşlenen ilginç ve açıklanması zor cinayetler ve bu cinayetlerin esrarengiz Belkis Süreyya ile ilişkisi romanda, ana kurguyu oluşturmaktadır.

M. Âkil Koyuncu'nun *Karanlık Konak'ta Ne Var?* romanı ile yine 1928 senesinde Sâmî Aziz ismiyle yayımlanan *Hortlayan Cellat*¹ adlı polisiye arasındaki benzerlik dikkate değerdir. *Hortlayan Cellat* da tıpkı *Karanlık Konak'ta Ne Var?* romanındaki gibi İzzet Bülent adında bir gazetecinin katıldığı belediye toplantısıyla başlayan, akılalmaz olayların ve cinayetlerin hikâyesidir. Bütün bu esrarengiz olayların ve cinayetlerin arkasındaki Cavidan Şeyda, *Karanlık Konak'ta Ne Var?* hikâyesindeki Belkıs Süreyya'nın ta kendisidir. İki kitabın da 1928 senesinde fakat farklı matbaalarda yayımlanmış olması -*Karanlık Konak'ta Ne Var?* Amedi Matbaası'nda, *Hortlayan Cellat* Resimli Ay Matbaası'nda-, iki ayrı kitap gibi görünen bu romanların aynı yazara ait olmasına rağmen, farklı versiyonla yeniden piyasaya sürülmüş olabileceğini düşündürmektedir. Erol Üyepazarcı, bu konuya dikkat çekerek Millî Kütüphane kayıtlarındaki bir yanlışlıktan dolayı kitapların aynı yazara ait olabileceği ihtimali üzerinde durur.

Karanlık Konak'ta Ne Var?, akıl ile hurafelerin karşı karşıya getirildiği, bunlar arasındaki çatışmanın sürekli kılındığı bir romandır. Bu çatışma hâli polisiye anlatının temel unsurlarından olan gerçeklik olgusunu canlı tutmanın yanı sıra bir yandan okuru sürekli soru sormaya ve bu sorulara cevap aramaya iterek aktif kılar, bir yandan da muamma ve merak unsurlarının öne çıkmasına olanak sağlayarak şaşırtır. Romanın başarılı polisiyeler arasında sayılmasının asıl sebebi budur.

Korkunç cinayetleri işleyen kimdir? Mahmut Şevket Paşa'nın ruhu "Müntakim Hayalet" mi yoksa cinayet mevkinde parmak izi, düğme, kumaş parçası gibi deliller bırakan canlı kanlı bir insan mı? Karanlık konağın bu cinayetlerle ilişkisi nedir? Bu sorular kitabın sonuna kadar esrarını korumaya devam eder. Böylece merak unsuru sürekli canlı tutulmuş olur. Gazeteci İrfan Sacit'in ve Doktor Cevdet Nihat'ın hipnotizma ve magnetizma konusunda muazzam bir yeteneğe sahip olan Belkıs Süreyya'nın etkisi altına girmekten bir türlü kurtulamamaları, dillerinin ucuna gelen sözleri söylemelerine engel olan gücün varlığı, insanların bedenlerine Mahmut Şevket Paşa'nın

¹ Sâmî Aziz, *Hortlayan Cellat*, Yayına Hazırlayan: Emel Koşar, İstanbul: E Yayınları, 2012. Roman hakkında bkz. Seval Şahin, "Tarihin Sayfalarında Kaybolmuş Başarılı Bir Polisiye: *Hortlayan Cellat*", *Kitaplık*, Eylül-Ekim 2012, s.154-157.

ruhunun girerek onlara cinayet işletmesi gibi durumlar, merakı daha da artırır. Bu, aynı zamanda, akıl ile hurafelerin karşı karşıya getirilmesi anlamına da gelmektedir. Zira cinayetleri çözmeye çalışan Savcı Ruşen Bey akıllı temsil etmekte, “Muntakim Hayalet”in, cinayetleri işleyenlerin arkasına gizlendikleri bir safsata olduğunu, her koşulda dile getirmektedir. Elinde parmak izi, bir pardösüden kopmuş düğme ve kumaş parçası gibi deliller vardır ve bir hayaletin bu gibi delilleri bırakması söz konusu değildir. İrfan Sacit ise savcıya hak vermekle birlikte, yaşadıklarıyla savcının söyledikleri arasında gidip gelmekten kurtulamaz. Bu da hikâyeye ayrı bir esrarengizlik katar ve polisîyenin temel unsurlarından bir diğerini, muammayı canlı tutar. Romanın sonlarına doğru artık Belkis Süreyya'nın, kendilerine anarşist diyen eski bir çetenin üyesi olduğu ve sevgilisinin intikamını almak için bu cinayetleri organize ettiği anlaşılrsa da aklın galibiyeti söz konusu olmaz. Ancak bilimsel akıl ile efkâr-ı umûmiye yan yana getirilmiş olur. Böylece halkın batıl inançları tamamen dışlanmadığı gibi halk edebiyatı geleneğinden gelen doğaüstü güçler, ruhlar, cinler, periler gibi olağanüstü varlıklar *Karanlık Konak'ta Ne Var?*'daki gerilimi ve muammayı arttıran elemanlar olarak polisiye kurguyu besler.

M. Âkil Koyuncu bir yandan ruhları, hipnotizma ve manyetizma gibi doğaüstü güçleri hikâyesine katarak gerilim ve muammayı arttırırken diğer yandan okuru, yazdıklarının gerçek olduğuna inandırmak çabasıdadır. Neticede gerçeklik hissini sağlanması, polisiyenin temel anlatı unsurlarından biridir. Yazar, bunun için farklı yöntemlere başvurur. Mahmut Şevket Paşa gibi tarihî bir kişiliği romanına sokar. Onun bir suikaste kurban gittiğini, intikam almak ve *Karanlık Konak Sokağı*'ndaki konağının yıkılmasını engellemek için ruhunun insanların bedenine girerek cinayetler işlediğini duyanlar ve/veya okuyanlar, bir ruhun bu cinayetleri nasıl işlediğini sorgulamaktan çok Mahmut Şevket Paşa kişiliği üzerinden durumun gerçekliğini kabullenirler. Hatta Mahmut Şevket Paşa'ya, daha doğrusu ruhuna, zaman zaman hak verirler. Böylece cinayetlerin asıl katilleri ve Belkis Süreyya'nın asıl hikâyesi ortaya çıkana kadar, ruhlar dünyası gerçeklikle iç içe geçirilir. İrfan Sacit bile kimi zaman durumun gerçekliğine inanır.

Öte yandan bu gerçeklik hissini sağlamak için yazar, kitabın he-

nüz en başında, bu kitapta anlatılan her şeyin bizzat kendi başından geçtiğini okura duyurur. “Bu satırların muharriri, yani ben, hiçbir nazariye ve hiçbir iddia vazına niyetim olmadan tıpkı bir demir parçasının suya atıldığı zaman batmaya mecbur olması gibi, görüneni görmeye ve kaydetmeye mecbur bir fotoğraf plağı vazifesini yaparak, başımdan geçenleri size birer birer anlatacağım... Şu kadar olsun söylemeden duramayacağım ki hadiselerin asıllarını, menşelerini ve hakiki amillerini araştıranlardan -ki âlimlerdir- hiçbiri hakikate vasıl olduklarını iddia edemeyecekleri gibi yeryüzünde herkesçe bilinmiş, anlaşılmiş ve kabulünde ittifak hasıl olmuş tek bir hakikat de yoktur. İşte beni müteselli eden de kâinata bir tek hakikat olmadığı hakikatidir. Çünkü hepsi zahiren birer hakikat olarak başımdan geçen vakıalar, meçhul kuvvetler tarafından idare edilen öyle esrarlı sergüzeştlerdir ki hakikat olmamaları hakikat olmalarından daha az tehlikeli, görünmemeleri görünmelerinden daha çok faydalı ve bilinmemeleri bilinmelerinden daha muvafıktır.” Böylelikle okur, hatıralarını yazan bir kahramanla baş başa bırakılmış olur. “Tek bir hakikat olmadığı” vurgusu, yazacaklarının teminatı hâline gelir. Kitabın sonunda ise İrfan Sacit’in yirmi dört saattir durup dinlenmeden başımdan geçenleri yazdığını ve bu yazdıkları sayesinde hakikatin ortaya çıkacağını belirtmesi, bir kez daha hikâyedeki gerçeklik vurgusunu gözler önüne serer.

Karanlık Konak'ta Ne Var? merak ve gerilim unsurlarının, muamma ve esrarengizliğin yerinde kullanımıyla ve bütün bunların gerçeklikle arasında kurulan ilişki bakımından, başarılı bir polisiye örneğidir. Bunun dışında yazar, bir başka hamle daha yapmış ve Belkıs Süreyya'nın karşısına tam zıttı bir kadın karakter koymuştur. Bu karakter de İrfan Sacit'in nişanlısı Neriman'dır. Yapılan bu hamle olay örgüsünün devamlılığını sağlamanın dışında, dönemin birçok polisiye kitabında yer alan hırsız, katil, baştan çıkarıcı, fettan, şehvetli, *femme fatale* kadın tiplerinin karşısına masum, bilgili, görgülü, saygılı ev kızı tipini koyması bakımından önemlidir. Belkıs Süreyya da tıpkı Server Bedi'nin *Çekirge Zehrası* ve *Tilki Lemanı*, Behlül Dâna'nın *Şeytan Hadiyahesi*, Hüseyin Nadir'in *Fakabasmaz Zihni* serisindeki çete üyesi kadınları gibi, güzelliğiyle erkekleri baştan çıkarıp her istediğini yaptıran, şehvetli bir kadındır. Siyah iri gözleriyle İrfan Sacit'i her seferinde etkisi altına almayı başarır. Hatta İrfan Sacit bir

ara ona âşık olduğunu düşünür. Belkıs Süreyya'nın etkisi altına girmeyen tek kişi Neriman'dır. Erkeklerin hepsi iradesini kullanmaktan aciz kalarak Belkıs Süreyya'nın hipnotizma ve manyetizma güçlerine karşı yenik düşerken yalnızca Neriman, bundan kendini kurtarabilmiştir. Çünkü o da bir kadındır, hem de âşık bir kadındır. Kitabın sonunda İrfan Sacit'in, Doktor Cevdet Nihat'ın ve Neriman'ın babası Hacı Nusret Bey'in kurtuluşu Neriman sayesinde olur. Ama nasıl? Bunu da siz okurlara bırakıyorum ve keyifli okumalar diliyorum.

Banu Öztürk
Kuzguncuk, 2013

M. ÂKİL KOYUNCU HAKKINDA

Mart 1302/1886'da Selanik'te doğmuş olan M. Âkil Koyuncu, hayatının büyük bir bölümünü İzmir'de sürdürmüştür. Selanik vilayeti muhasebe memuru Mustafa Fevzi Bey'in oğludur. Ömer Faruk Huyugüzel'in aktardığına göre, rüştiye ve idadi tahsilini Fevziye Mektebi'nde görür. Ailesinin Selanik dönemlerinden olduğu, önce 1912 yılında *Müsavat ve Anadolu* gazeteleri arasındaki bir tartışmada anılır. Daha sonra 1926 yılında *Hizmet* gazetesi başyazarı Zeynel Besim'in bu yöndeki ithamı üzerine M. Âkil Koyuncu, bu konuya aynı yıl *Anadolu* gazetesinde kaleme aldığı *Müsavat-Hizmet* adlı makalesinde açıklık getirir. Bu makalesinde Türklüğü, “damarlarda gezen ve mahiyeti hakkında kimyevi bir tahlil yapmak imkânı olmayan kanla değil ruh birliği, his birliği, hars birliği, lisan birliği ile tebeyyün eden bir keyfiyet” olarak tanımlar. Bunun yanı sıra İstanbul'dan aldığı kongre davetinden de anlaşılacağı üzere Türk Ocağı'nın da mensubu olan Koyuncu, II. Meşrutiyet devrindeki Millî Edebiyat akımı içinde yer alır ve Selanik'te başlayan Yeni Lisan Hareketi'nin Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin ve Ali Canip Yöntem ile birlikte önde gelen isimlerinden biri olur.

Fevziye Mektebi'nden 1319/1903 yılında mezun olan Koyuncu, İstanbul'a gelerek Mülkiye Baytar Mektebi'ne kaydolar. Fakat sağlık sorunları nedeniyle bu okula ancak sekiz ay kadar devam eder. Bundan sonra Nüzhet Haşim'in *Köylü* gazetesinde yayımlanan bir haberinden öğrendiğimize göre (*Köylü*, nr. 565, 27 Haziran 1326/10 Temmuz 1910) M. Âkil Koyuncu, II. Meşrutiyet'ten sonra Resne'de hürriyet kahramanı Niyazi Bey adına açılan okulda, bir sene müdür olarak çalışır ve ardından ağabeyi Necib Necati ile birlikte İzmir'e gelir. Bu dönemde bir yandan gazeteciliği sürdürürken, diğer yandan *Hizmet* gazetesinin sahibi İbrahim Refik Bey'in kurduğu ve ağabeyi Necip Necati'nin müdür olarak görev yaptığı özel bir okul olan Hadika-i Maârif Mektebi'nde öğretmen olarak çalışır.

Yine Nüzhet Haşim'in aktardığı bilgiye göre, *Anadolu* gazetesi başmuharriri iken 1328/1912 senesi sonlarına doğru İzmir Sultanisi edebiyat öğretmenliğine tayin edilir ve burada iki yıl görev yapar. *Ahenk* gazetesinde yayımlanan bir tayin haberine göre, 1914 yılın-

da Çanakkale Sultanisi'ne nakledilmiştir (*Ahenk*, nr. 5551, 19 Eylül 1330/2 Ekim 1914). Yazarın İzmir'e gidişinin siyasi nedenlerle olduğunu ise Orhan Rahmi'ye verdiği röportajda yine yazarın kendisi açıklar. Bu röportajda aşırı İttihatçı tutumundan dolayı Balkan Savası'nın ardından Kamil Paşa hükümetinin iktidarda olduğu sırada, yazdığı eleştirel yazılar sebebiyle divaniharbe verildiğini, mahkûm olacağını sezince de İzmir'e kaçmaktan başka yol bulamadığını söyler. O dönemde İzmir valisi olan Ahmet Reşid Rey (H. Nazım) II. Meşrutiyet dönemini anlatan hatıralarında bu konuyu farklı değerlendirek, onun "İttihatçı yamaklarından" biri olduğunu, Ankara ve Kudüs'te görevi sırasında kendisinin yolsuzluklar yaptığına dair iftiralarla dolu bir makale kaleme aldığını, bunun üzerine mahkemeye verildiğini, hapis ve para cezasına mahkûm olduğunu, Babıali Baskını'nın ardından cezalarının gayrihukuki bir biçimde ortadan kaldırıldığını aktarır.

Yazarın, uzunca fakat kesintili bir yazı hayatı olur. Yazar, Orhan Rahmi'ye verdiği röportajda ilk yazısının 1905 yılından itibaren Selanik'te çıkan *Çocuk Bahçesi* dergisinde "Mektep Sahnelerinden" başlığı ile yayımlandığını söyler. Daha sonra *Çocuk Bahçesi*, *Bağçe*, *Kadın*, *Genç Kalemler*, *Hüsn ve Şiir*, *Manastır*, *Aşçıyan*, *Servet-i Fünûn*, *Türk Yurdu*, *Yeni Mecmua*, *Büyük Mecmua*, *Fikirler*, *Gençlik* gibi çeşitli dergilerde, *Yarın*, *Sada-yı Hak*, *Halkın Sesi*, *İleri*, *Köylü*, *Anadolu*, *Alsancak*, *İttihad* gibi gazetelerde makaleleri, çeviri roman tefrikası ve şiirleri, adapte piyesleri yayımlanır.

Bağçe dergisinde Abdülhamid dönemini anlatan *Yıldız* adlı bir roman da kaleme almıştır. Yine *Bağçe* dergisinde *Racine*'in *Iphigenia* adlı eserinin manzum bir tercümesini de tefrika etmiştir. *Hüsn ve Şiir* dergisinde ise sıkça kullandığı müstearlardan biri olan A. Asfer imzasıyla 1910 yılının Eylül ayına dek pek çok şiir yayımlamıştır. A. Asfer imzasını kullandığını bize Ömer Seyfeddin'in 1909 yılındaki notları aktarır. Ömer Seyfeddin'in Haziran 1911 tarihli "İrtica Haberi" adlı öyküsünde adı geçen "Kızıl saçlı Selanikli Âkil, o sıralarda Selanik'te çıkan *Bağçe* dergisinde yayımladığım bir şiirimi ithaf ettiğim genç şairdir. Şakalarımda andığım A. Asfer, bu gencin kullandığı takma addır," şeklindeki açıklaması, bu bilgiyi kesinleştirir. Ömer Seyfeddin'in *Bağçe* dergisinde A. Asfer'e ithaf ettiği şiir ise "Mabed-i Harâb" adlı şiirdir.

Hüsn ve Şiir dergisinde makale ve şiirlerinin yayımlanmasının ardından bu derginin Selanik'te başka bir kadronun elinde yeni bir biçimle çıktığı sırada dergiye *Genç Kalemler* adını teklif eden ve kabul ettiren M. Âkil Koyuncu'dur. Yeni Lisan Hareketi çerçevesinde ders kitapları, Batı klasiklerini Türkçeye çevirme çalışmalarında Ömer Seyfeddin, Ali Canip, M. Mermi, Nesimi Sârım ve Rasim Haşmet'le birlikte Âkil Koyuncu da yer alır. 1912 yılının Temmuz ayına kadar *Genç Kalemler* dergisinde, A. Asfer imzalı şiir ve çevirileri de yayımlanır.

1910-1914 yıllarında İzmir'de, çeşitli gazetelerde imzası görünen yazarın, Ağustos 1910-Şubat 1911 tarihleri arasında yazı politikasını yürüttüğü *Köylü* gazetesinde Safir takma adıyla şiir ve çeviri romanları okurla buluşur. Bunlardan biri Aralık 1910'da Edmond Abo'dan tercüme ettiği *Dağlar Kralı*'dır. *Köylü* gazetesinin başyazarlığını sürdürdüğü Ali Canib'in *Genç Kalemler*'de Kahkaha takma adıyla kaleme aldığı "Handekâr Sahife: Âkil Koyuncu" başlıklı yazısında "şimdi *Köylü*'nün ser-muharriridir," ifadesinden anlaşılır. Yine bu gazetede İzmir'in bir başka önemli gazetesi *Ahenk*'in başyazarı İdris Şinasi ile hararetli kalem tartışmaları da yapmıştır. *Köylü*'nün sorumlu müdürü Mehmet Refet ile birlikte Ziya Gökalp'in fikirlerinin paralelinde hazırlanan *Gençlik* adlı kısa süreli bir dergi de yayımlar. Burada ve yine Mehmet Refet'in çıkardığı *Alsancak* gazetesinde de şiir, mensur şiir ve yazılarının bulunduğunu Ömer Faruk Huyugüzel tespit etmiştir.

1911 Aralık ayından itibaren *Köylü* gazetesinden ayrılarak İttihat ve Terakki'nin İzmir'deki yayın organı olan *Anadolu* gazetesinde başyazar olur. Bu gazetede kaleme aldığı yazılarla İzmir'deki Türkçülük akımını güçlendirdiği düşünülen Koyuncu, 1914 yılına dek burada çalışarak daha sonra gazeteyi Haydar Rüştü'ye devredip Çanakkale'ye gider.

Selanik ve İzmir'de yoğun gazetecilik faaliyetlerinde bulunan yazar, bu dönemlerde kaleme aldığı şiirlerinde ölüm, aşk, sosyal meseleler, ayrılık, sıla özlemi gibi konuları ele alır. Şiirlerinden bazılarını Tevfik Fikret başta olmak üzere, Tahsin Nahid, İsmail Suphi, Ali Canip gibi isimlere ithaf eder. Aruzu kullanan şair, "Köylü Kardeşlerime I-II", "*Dilenciler*" adlı şiirlerinde Mehmet Emin'in de tesiriyle hece vezni kullanır. Ayrıca bu şiirinde sonnet tarzını da dener. "Resne",

“Zenginlerimize”, “Hayata Dair”, “Ölüme Karşı”, “Şopenhauer” adını taşıyan şiirleri de sonnet tarzındaki manzumelerdir. Hegel, Efla-tun, Verhaeren, Auguste Comte gibi felsefecilerin isimlerini anarak Tevfik Fikret’e ithaf ettiği “*Hüsn Nedir?*” adlı şiirinde ise enjambe-ment tarzını kullanması dikkate değerdir.

Cumhuriyet’in ilanından sonra 1930’a dek *Anadolu* gazetesinde yazmaya devam eder. Bunun dışında 1924 yılında *Sada-yı Hak*’da Prens Devlet Mirza Han’dan yaptığı *Fiyola* adlı bir roman tercüme-si, Jean Richmen’den *Korsan* adlı manzum bir piyes adaptesi de yayımlamıştır. 1936-1949 yılları arasında *Sada-yı Hak*’ın devamı olan ve *Halkın Sesi* adını alan gazetede de yazıları mevcuttur. Ömer Faruk Akün *Fikirler* dergisinde Temmuz 1938-Mart 1939 tarihleri arasında *Korsan* adlı bir oyununun, *İleri* gazetesinde *Yıldız* adlı bir perdelik manzum piyesinin yayımlandığı, *Yarın* gazetesinde yazı ve şiirlerinin olduğu, 1936 yılında *Halkın Sesi* gazetesinde Bertha Burck’tan *Nişanlı* adlı yarım kalmış bir tercüme roman tefrika-sı yayımladığı bilgisini aktarır.

M. Âkil Koyuncu, Latin harflerine aktardığımız *Karanlık Ko-nak’ta Ne Var?* adlı polisiye eserin dışında 1940’lı yıllarda koopera-tifçilik üzerine Türk Kooperatifçilik Cemiyeti için çeşitli rehber kitap-lar da çevirmiştir.

II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet döneminde eserler veren fakat edebiyat tarihinde konunun dışında kalarak unutulmuş, pek çok ese-ri, mizahi ve siyasi yazıları gazete ve dergilerde dağınık ve tefrika hâlinde kalan ve kendisi hakkında yapılacak derli toplu bir çalışmayı hak eden M. Âkil Koyuncu, 1950’li yıllarda İstanbul’a yerleşmiş, 8 Mart 1977 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

Kaynakça

M. Âkil Koyuncu Hakkındaki Çeşitli Gazete Haberleri: *Köylü*, nr. 565, 27 Haziran-10 Temmuz 1326/1910.

M. Âkil Koyuncu Hakkındaki Çeşitli Gazete Haberleri: *Ahenk*, nr. 5551, 19 Eylül-2 Ekim 1330/1914.

Alangu, Tahir, *Ömer Seyfettin*, İstanbul 1968, s. 140, 166, 173-174.

Arslan, Celal, “Bahçe Dergisi (1908-1910)”, *Bilig*, Güz/2008, Sayı: 47, s. 167-176.

Haşim, Nüzhet, *Millî Edebiyata Doğru*, 1918 İstanbul, s. 110-112.

Huyugüzel, Ömer Faruk, “Akil Koyuncu”, *İzmir Fikir ve Sanat Adamları (1850-1950)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2000, s. 40-44.

Kahyâ, Mustafa, *Âkil Koyuncu-Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1998.

Koyuncu, Âkil, “Müsavat-Hizmet”, *Anadolu*, nr. 3576, 17 Mayıs 1926.

Kültür, İsmet, “Bir Başmuharrirle Konuşma”, *İzmir Kültür Gazetesi*, nr.12, 15 Nisan 1943.

Öktem, Haydar Rüştü, *Mütareke ve İşgal Anıları*, Ankara 1991, s. 5.

Rahmi Orhan, “Akil Koyuncu Bey Tahrir Hayatını Anlatıyor”, *Hizmet*, No: 905, 21 Kanunievvel/Aralık 1977.

Rey, Ahmed Reşid, (H. Nazım), *Canlı Tarihler-Gördüklerim-Yaptıklarım (1890-1922)*, Türkiye Yayınları, Yeni Matbaa, İstanbul 1945, s. 140.

KARANLIK KONAK'TA NE VAR?

Muharriri: M. ÂKIL

İstanbul: Kanaat Kütüphanesi

1928

12 Haziran

1

Bu satırların muharriri size, hiç de kendi şahsi kanaat ve imanlarıyla alakadar olmadan, tesadüfen birdenbire karşısına çıkardığı ve iradesi haricinde baştan sonuna kadar adım adım takip ettirdiği garip, korkunç, esrarlı ve izahı müşkül, belki de imkânsız vakalardan bahsedecektir.

Bu satırların kariî¹ bilmelidir ki muharrir, ne kendi devrinin hayatında teşekkül eden faraziyelerini ne de zahiri hayatının sebeplerinin ilk nazarda gizli görünen ufak tefek tezahürlerini, herkesin alakadar olacağı büyük ve umumi bir hadiseye tatbik etmiş değildir.

Bu satırların muharriri, yani ben, hiçbir nazariye ve hiçbir iddia vazına² niyetim olmadan, tıpkı bir demir parçasının suya atıldığı zaman batmaya mecbur olması gibi, görüneni görmeye ve kaydetmeye mecbur bir fotoğraf plağı vazifesini yaparak başımdan geçenleri size birer birer anlatacağım... Şu kadar olsun söylemeden duramayacağım ki hadiselerin asıllarını, menşelerini ve hakiki amillerini araştıranlardan -ki âlimlerdir- hiçbiri hakikate vasıl olduklarını³ iddia edemeyecekleri gibi yeryüzünde herkesçe bilinmiş, anlaşılmış ve kabulünde ittifak hasıl olmuş⁴ tek bir hakikat de yoktur. İşte beni müteselli⁵ eden de kâinatta bir tek hakikat olmadığı hakikatidir. Çünkü hepsi zahiren birer hakikat olarak başımdan geçen vakıalar⁶ meçhul kuvvetler tarafından idare edilen öyle esrarlı sergüzeştlerdir ki

¹ Okuru.

² İddiada bulunmaya.

³ Ulaştıklarını.

⁴ Ortaya çıkmış.

⁵ Teselli.

⁶ Olanlar.

hakikat olmamaları hakikat olmalarından daha az tehlikeli, görünmemeleri görünmelerinden daha çok faydalı ve bilinmemeleri bilinmelerinden daha muvafıktır.⁷

Bütün İstanbul havasını zehirleyen Beyazıt Meydanı esrarını bilmeyen belki yoktur. Fakat bundan evvel, bu esrarengiz hadise cinsinden bir hadisenin şehremanetinde⁸ cemiyet-i umûmiye-i belediye salonunda cereyan ettiğini kim bilir? Evet, şehremanetinde, geçen Haziran'ın on ikisinde gazeteci olduğum için o gün, cemiyet-i umûmiye-i belediye müzakerâtını zabt ederek gazetemde neşretmek⁹ maksadıyla şehremanetine gitmiştim. Cemiyet-i umûmiye-i belediye salonu, o gün her günküden farksızdı. Celse açılmak üzere bulunduğundan mevcut azanın hepsi yerli yerine geçmiş, onların da dosyaları, yüzleri reise karşı aylarca devam edip gelen eski mevzu ve projelerin temâdîsinden¹⁰ ibaret, heyecansız ve isteksiz bir müzakere başlangıcına hazırlanmışlardı.

Sâmilerin¹¹ oturduğu yerden geçerek, gazetecilere mahsus mevkiye çıktım. Orada benden başka iki muharrir daha vardı. Bunlardan birisi *Küçük Gazete* diğeri *Son Posta*'nın muharriri idi. Matbuat locasının tenhâlığı ispat ediyordu ki o günkü cemiyet-i belediye müzakerâtı, pek de ehemmiyete şayan¹² ve her gazetenin bir ağızdan bildirmeye heveskâr olacağı meselelere temas etmeyecekti. Uzun boylu beklemektense uykuya dalmayı tercih edecek kadar zamanını hüsn-i idâre¹³ etmeyi bilen ve arkadaşlarının üşenip

⁷ Uygundur.

⁸ Şehremaneti, Osmanlı İmparatorluğu'nda, bugünkü belediye zabıtası görevini yapan, şehrin temizlik ve güzelliğiyle ilgilenen yerel yönetim. Bugünkü belediyenin Türkiye'de kurulan ilk biçimidir.

⁹ Yayınlamak.

¹⁰ Sürüp gitmesinden.

¹¹ Dinleyicilerin.

¹² Önemli.

¹³ İyi idare.

gelmedikleri cemiyet-i belediye yahut mahkeme celselerini not edip akşam kahvehanede bir paket cigaraya mukabil¹⁴ satan *Son Posta* muharrirlerinden Sururi, ucu iyice yontulmuş faber kalem elinde, makine kısmı uzun müsvedde kâğıtları dizinde, açık ağzı ve titrek kirpikleriyle hatiplerden birinin heyecanla yumruğunu kürsüye vurmasına intizar¹⁵ şekerlemesini kestirmeye başlamıştı. Üçüncümüz *Küçük Gazete* muharriri, locanın arkasındaki koridorda, asabi adımlarla gezinip ve en galip ihtimale göre kalıp kalmamak arasında karar verememekten öfkeleniyordu. Nihayet Sururi'ye hızla bir göz atıp bu işin en fazla bir paket Yenice'ye¹⁶ patlayacağına hükmetmiş olmalı ki selam bile vermeden çıkıp gitti. Müzakerat başladı. Mevzu, yeni açılacak caddelere dairdi. Nişantaşı'ndan Beşiktaş'a açılacak büyük cadde için istimlakı icap eden binalar hakkında, bütçeye konacak tahsisat meselesi, yine en uzun ve hiçbir zaman intacı¹⁷ kabul olmayacak münakaşalara yol açmıştı. Münakaşayı idare eden reisiyle mahdut¹⁸ bir iki hatipten bir kısmı, Nişantaşı'nda Karanlık Konak Sokağı'ndaki eski ricale¹⁹ ait kadim ve muhteşem mebânînin²⁰ istimlakıyla yıkılmasına taraftar çıkıyor, fakat muhalif taraf bu mebânî-

¹⁴ Karşılık.

¹⁵ Bekleyerek.

¹⁶ Osmanlı ülkesinden resmen sigara uzmanları istemesi ile İstanbul hükümeti tütün idaresinden 7 uzmanını Almanya'ya gönderir. Dresden'e gelen bu 7 kişi devlet tarafından Prusyalıları eğitmek için gönderilen ilk uzmanlardır. Tütün Osmanlı'da yetişecek ama sigarayı Almanya yapacaktır. 1907 yılında Yenidze (Yenice) fabrikasında işe başlayan ilk Türkler belki de ilk işçi göçünü oluştururlar. Böylece Yenidze sigara fabrikası Almanya'ya gelen ilk Türk işçilerin yerleştirildikleri iş yeri olarak da kayıtlara geçer. Bu fabrikada üretilen sigara Türkiye'de Yenice adıyla tüketildi.

¹⁷ Sonucu.

¹⁸ Sınırlı.

¹⁹ Mevki sahibi kimselere.

²⁰ Binaların.

nin ihtiyaç göstereceği büyük meblağlara varidat²¹ menbar²² aramaktansa aynı caddenin zarafetinden bir parça fedakârlık edip, caddenin üç münkesir²³ hattan ibaret olarak Beşiktaş'a inmesi fikrini müdafaa ediyordu.

Hülâsa²⁴ gerek reis ve gerek mesele ile alakadar birkaç hatip, bütün gayret ve emeklerine rağmen meclise en ufak bir heyecan veremiyorlar ve bilmem daha kaç celse uzamak tehlikesini gösteren proje, şimdiden iki tarafın yıkmak, yıkmamak fikirlerinden evvel suya düşmek devresine girmiş bulunuyordu. O kadar ki akşamüstü kazanacağı yedi sekiz paket Yenice sigarasının cazip dumanları bile, iskemlesinde uyuklayan Sururi'ye, henüz bir doğrulma hareketi verememişti. Ortalığın bu çok alışılmış sükûnetli²⁵ anında, meclisin orta sıralarından bir el kalktı ve boğuk bir ses işitildi:

“Söz isterim.”

Bunu reisin ince ve hürmetkâr sedası takip etti:

“Söz sizindir Gıyaseddin Halim Bey.”

Sururi, uyukladığı yerden tek gözünü açıp baktı. Fakat Gıyaseddin Halim Bey'in kürsüye çıkmak üzere olduğunu görünce tekrar kapayarak, bu sefer daha derin bir uykuya dalmak için iskemlesine iyice yerleşti.

Gıyaseddin Halim Bey, benim on seneye yaklaşan gazetecilik hayatımın ibtidasından²⁶ beri cemiyet-i umûmiye-i belediye azasından ve tüccar-ı mutebereden²⁷ diye tanıdığım bu sessiz, cidden halim, hakikaten kibar, herkese hürmet ettiği kadar herkesin hürmetini kazanmış zatın kürsüye çıktığı çok ender görülmüş şeylerdendi. Acarlığı, itirazı,

²¹ Gelir.

²² Kaynağı.

²³ Kırık.

²⁴ Kısaca.

²⁵ Sakin.

²⁶ Başlangıcından.

²⁷ İtibarlı tüccardan.

muhalefeti daima menfi ve muarız-ı seciye²⁸ görecek kadar âdeta nezaket ve ahlaka mugayir²⁹ addedecek derecede her fikri, her şahsı, her şeyi seven, muvafık³⁰ ve doğru bulan Gıyaseddin Bey'in, her celsede olduğu gibi her yerde tekrar ettiği şu kelimelerdi: "Bravo, çok güzel, pek münasip, âlâ!"

Dediğim gibi, nadiren olur da kürsüye çıkarsa suya sabuna dokunmamak şartıyla, herhangi bir meselenin falan ictimai³¹ veya ilmî noktasına işaretle "efkâr-ı çâkerânemi³² arza müsaade buyrulursa" mukaddimesiyle³³ saatlerce söz söyler ve bütün cemiyet-i belediyede reisten, hademelere kadar uyutmadık bir fert bırakmayınca kadar anlatır, anlatırdı.

İşte şu anda gözlerimle görüyor gibiyim. Gıyaseddin Halim Bey, ağır adımlarla kürsüye doğru gidiyor. Ben başımı can sıkıntısıyla etrafa çeviriyor, bakıyorum. Herkes yarı uykuda... Sâmileler³⁴ tarafına dönüyorum. Bunlar birkaç kişiden ibaret ve aralarında bir de kadın var. Bir kadın, fakat a, müthiş, şayan-ı dikkat³⁵ bir kadın. Pek genç değil. Otuz, otuz beş yaşlarında. İlk nazarda kömür gibi başa vuran iri, parlak ve kara gözleri görünüyor. Güzel mi? Bilmem. Bunu o anda hiç düşünmedim. Bildiğim bir şey varsa o da kadının çehresinde son derece korkunç, sert ve esrarlı bir mana bulunmasıydı. Gözlerini Gıyaseddin Bey'in üzerine dikmiş, onu kürsüye doğru nazarıyla iten sanki oydu. Bu kadından bir hamlede aldığım tuhaf tesirden bir parça şaşkın, gözlerimi kendisinden ayırdım. Gıyaseddin Halim Bey kürsüye çıkmıştı. Ne o? Bir yumruk! Kürsünün üstüne

²⁸ Taş atma olarak.

²⁹ Aykırı.

³⁰ Uygun.

³¹ Toplumsal.

³² Naçizane düşüncemi.

³³ Girişiyile.

³⁴ Dinleyiciler.

³⁵ Dikkate değer.

müthiş bir yumruk, dikilmiş saçlar, açılmış gözler, titreyen dudaklar ve müthiş bir yumruk daha! Aman Yarabbi, ne oluyoruz, Gıyasettin Bey neler söylüyor? Ne inanılmaz, ne korkunç, ne müthiş, ne şaşırtıcı şeyler!

Yanı başımda Sururi birdenbire kalemine kâğıdına sarılırken hemen vazgeçerek mırıldandı:

“Deli mi oldu bu?”

Celsede büyük bir hareket oldu. Kafalar doğrulmaya, hayretten çeneler düşmeye, kapılar dolmaya, herkes birbirinin üzerinden aşarak Gıyaseddin Halim Bey’i görmeye can atıyordu.

Bu kargaşalık arasında bir takım yüksek sesler:

“Sahiden delirdi!”

“İndirseler bari kürsüden!”

“Yazık be adamcağıza!”

Gıyaseddin Halim Bey yumrukları havada sıkılmış, avazı çıktığı kadar bağıyor, sesi hiç kendi sesini andırmayan kör bir ahenkle çınılıyordu.

“Kanun mu? Ben böyle vehimden doğan bir kuvvet tanımıyorum. Ölüm ve darağacı. İşte her münasebetsizliğin ağzına tıklılacak yumruk. Ölüm ve darağacı. Şehri yıkmak hakkını size kim veriyor? Eski binaları size kim diyor yıkın diye? Yalnız bir tek ceza vardır; ölüm. Yalnız bir tek çare vardır; imha! Ah o alçaklar evvel davranmasaydı, görecektiniz. Nasıl İstanbul’un sokakları darağaçlarıyla çiçek açacak ve bütün memleket saadet ve emniyete kavuşacaktı.”

Gıyaseddin Halim Bey’in ağzından son kelimeler, boğuk bir inilti hâlinde çıktı. Yüzü mosmor olmuştu. Eli, boynuna giderek yakalığını kopardı ve birdenbire kürsünün dibine yığıldı.

Hemen koşuştular. Ben de beraber. Hademelerden biri, kürsünün üstündeki su bardağını alarak baygın yüzüne serpti. Azadan bir doktor cebinden çıkardığı ufak bir şişeden, Gıyaseddin Bey’in soluk dudaklarına birkaç damla

akıttı. Kollarını indirip kaldırarak suni teneffüs hareketi yaptırdı. Birkaç saniye sonra Gıyaseddin Halim Bey, yorgun ve mecalsiz göz kapaklarını kaldırıyordu. Renssiz dudaklarından her zamanki tabii sadasıyla şu kelimeler döküldü:

“Beni affedin arkadaşlarım, beni affedin. O ben değildim. Anladınız mı? Ben değildim, o sözleri söyleyen, oydu!”

Doktor, reisin kulağına hafifçe bir şeyler fısıldadı. Reis, hademelere gizli emirler verdi. Gıyaseddin Halim Bey’in koltuğuna girdiler ve hastayı yavaş yavaş sürükleyerek bir otomobille evine naklettiler.

Reis celseyi tatil ettiğini ihbar etti. Dosyalarını toplayan cemiyet azaları, koridorlarda bu esrarengiz hadisenin münakaşasını yapmak üzere birbirlerine sokularak kapıdan çıkarken, ben de kalabalığa karışmış yürüyordum. Tam riyaset³⁶ kürsüsünün önüne gelmiştim. Reis zabıt kâtibine bir şeyler not ettiriyordu:

“Bakınız, zapta nasıl geçireceksiniz söyleyeyim. Yazınız: ‘Muhavere³⁷ işareti, söz isterim. Satırbaşı, azadan Gıyaseddin Halim Bey’in söz talebine karşı makam-ı riyaset³⁸ şu cevabı vermiştir, muhavere işareti, söz sizindir Gıyaseddin Halim Bey. Satırbaşı, mümaileyh³⁹ kürsü-i hitabete çıkmış ise de ani olarak hiçbir kelime telaffuzuna meydan kalmadan, hissettiği fenalık ve inhirafülmizac⁴⁰ üzerine bayılmış ve müdâvât-ı evveliyesi⁴¹ badelicra⁴² ayılıtlarak hanesine nakil kılınmıştır.’”

Artık salon kapısından çıkmış ve bir türlü bir mana veremediğim bu hâllerden kaçır gibi hızlı adımlarla yürüyor-

³⁶ Reislük.

³⁷ Konuşma.

³⁸ Reislük makamı.

³⁹ Adı geçen.

⁴⁰ Mizacın bozulması.

⁴¹ İlk yardımı.

⁴² Yapıldıktan sonra.

dum ki birden kokulu bir rüzgâr, yumuşak bir kol darbesi ve havada dalgalanan saçların, bir lahza içinde alnıma temasını hissettim. Evet oydu. Salonda sâmilelerin⁴³ arasında gördüğüm, bende müthiş ve esrarlı bir tesir yapan kadın. Mukavemet edilmez⁴⁴ bir arzu ile onu takibe başladım. Kadın şehremaneti kapısından çıkmış, merdivenlerde etrafına bakınıyordu. Yanına yaklaştım ve ne söyleyeceğimi hesaplamadan selam verdim. Kadın yine sert bir bakışla beni baştan aşağıya kadar süzdü:

“Ne istiyorsunuz efendim, kimsiniz ve ne istiyorsunuz?”

Bütün cesaretim kırılmış, natıkam⁴⁵ darmadağın olmuştu:

“Efendim, affedersiniz. Bendeniz gazeteciyim. İrfan Sacit. Sizinle görüşmek istiyorum. Çünkü... Çünkü...”

O gülüyor, hem de aptallığıma merhamet eden acı bir tebessümle gülüyordu. Bilmem nasıl oldu, ağzımdan şu söz çıktı.

“Bugünü hiç unutamayacağım.”

“Bugün hangi gündür, biliyor musunuz?”

Şaşkınlığımı belli etmemek için dudaklarımı sıktım ve hafızamı zorladım:

“12 Haziran değil mi?”

“Hayır efendim. Bugün, onu vurdukları gündür.”

Ve beni büsbütün şaşkın ve sersem bırakarak gülerekten uzaklaştı, gitti.

⁴³ Dinleyicilerin.

⁴⁴ Karşı konulamaz.

⁴⁵ Sözlerim.

Karanlık Konak

-2-

Bu kadına rast geldiğim günden beri, hayatım baştan başa değişti desem inanır mısınız? Ben, onu unuttum farz ediyordum. Fakat nasıl unutabilirdim ki... Ondan aldığım bir türlü izah edilemeyen gizli ve derin tesirle hemen bütün itiyadlarım değişmiş, bütün adetlerim tersine dönmüş ve gözümün önünde bu zamana kadar görmediğim, duymadığım hislerden mürekkebe⁴⁶ yeni bir ufuk açılmıştı. Âdeta hastalanmıştım. Mesela durduğum yerde hiçbir sebep olmadan birdenbire titriyor ve heyecanımdan yüzümün kireç gibi beyazlandığını, kalbimin patlayacak gibi hızlı hızlı vurduğunu hissediyor, sanki neredeyse korkunç ve tüyler ürpertici bir şey olacaktı, neredeyse eşya tabii uykularının içinden silkinerek canlanacaktı gibi, ancak marazi⁴⁷ bir dimağdan⁴⁸ intişar edebilecek⁴⁹ vehimlere kapılıyordum.

Her gece geç vakitlere kadar süren rüyasız, şekilsiz, kapkara fakat rahat uykularım bozulmuş, onun yerine türlü esrarengiz şekiller, ziyalar,⁵⁰ hayaletler, kimsesiz dehlizler, sokakta yere bırakılan bir tabut, göğsünden ince bir kan sızan ölümler, gece yarısı İstanbul'un ismi hatırlanmayan fakat tanınmış ıssız bir meydanı, falan filan gibi hiç aşınası olmadığı zaaf ve hastalık sahneleri dolmuştu. İştahım da kesilmişti. Sıhhatine çok düşkün ve yemek bahsinde çok titiz olan ben, şimdi kupkuru bir hasta gibi yemeklerden şunu bunu karıştırıyor ve nihayet bir iki lokma yiyebilirim şükrediyordum.

⁴⁶ Meydana gelen.

⁴⁷ Hastalıklı.

⁴⁸ Bilinçten.

⁴⁹ Yayılabilir.

⁵⁰ Işıklar.

Bana ne olmuştu? Bu hâllerin ilk zamanlarında, o kadının bir lahzada,⁵¹ üzerimde deruni⁵² ve kuvvetli bir nüfuz tesis ettiğine akıl erdiremiyor fakat nasıl olup da bende bu inanılmaz tahvillerin⁵³ vücuda geldiğini düşündükçe hiçbir şey bulamayarak kendimi, irademim bütün mukavemetine rağmen sürükleyen yeni doğmuş hislerin cereyanına bırakıyordum. Öyle ki beynimin üzerinde ince bir yara gibi, gittikçe derinleşen ve derinleştikçe şuur ve mantığı-mın istidadından⁵⁴ kurtulan yeni ve marazî hassaların⁵⁵ bir kuyu dibinde zehirli yılanlar gibi kaynaşması esnasında, birden öyle bir ihtisasa vasıl oldum ki⁵⁶ bu ihtisas derhâl o kadından aldığım tesirle birleşti ve bana o kadını hatırlattı. Onu hatırlar hatırlamaz o kadar korkunç bir şekilde gördüm ki benim haberim olmadan, hayatımdaki bu değişiklikler devresine girdim gireli tahteşşuurumun⁵⁷ bu kadınla mütemadiyen⁵⁸ meşgul olduğunu, onu dehşetli bir surette büyüttüğünü ve esrarlı kisvelerle örttüğünü anladım. Hafızamda, o kadının siyah bir zemin üzerinde parlayan yine siyah ve iri gözleri vardı. Ben bu kadının hâlâ güzel mi, çirkin mi olduğunu bilmiyordum. Hafızamı zorluyor ve orada bu kadın simasının teşekkül edebilmesi için esaslı bir malzeme bulamıyordum. Sanki gözler, büyük ve emsalsiz tesirleri arasında her şeyi karanlığa boğuyor, siliyordu.

Bazen bu simaya ait manasız ve bir türlü bir araya gelip bir sima teşkil etmeyen parça parça şekiller görüyordum. Mesela çıkık bir alın, uzun bir burun, büyük bir ağız gibi.

⁵¹ Anda.

⁵² İçten.

⁵³ Değişikliklerin.

⁵⁴ Kabiliyetinden.

⁵⁵ Güçlerin.

⁵⁶ Eriştim ki.

⁵⁷ Bilinçaltımın.

⁵⁸ Sürekli.